

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ**

Кафедра цивільного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор НАВС
полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО
ПРИВАТНОГО ПРАВА»**

Статус дисципліни — вибіркова
Рівень вищої освіти — другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти — магістр
Галузь знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: Право
Форми здобуття вищої освіти — денна/заочна
Мова викладання — українська
Форма підсумкового контролю — залік

Київ - 2024 рік

Розробив:

Вікторія Мазур – доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент;

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри цивільного права
Протокол від 04.09.2024 року № 1.

Завідувач кафедри цивільного права

Анжела КАЛІНІУК

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 10. 09. 2024 року № 8.

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)
протокол засідання кафедри
від ___ 202_ № ___

протокол науково-методичної ради
від ___ 202_ № ___

Завідувач кафедри

Анжела КАЛІНІУК

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)
протокол засідання кафедри
від ___ 202_ № ___

протокол науково-методичної ради
від ___ 202_ № ___

Завідувач кафедри

Анжела КАЛІНІУК

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20___/20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібно підкреслити)
протокол засідання кафедри
від ___ 202_ № ___

протокол науково-методичної ради
від ___ 202_ № ___

Завідувач кафедри

Анжела КАЛІНІУК

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

© Національна академія внутрішніх справ, 2024 рік

Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми міжнародного приватного права, основні наукові доктрини виникнення та розвитку міжнародного приватного права, генезис та актуальні проблеми сучасного стану розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права, актуальні проблеми основних новітніх тенденцій розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного приватного права» є опанування системи джерел та актуальної практики міжнародного приватного права, формування системи професійних знань в сфері актуальних проблем міжнародного приватного права, виокремлення особливостей окремих інститутів міжнародного приватного права, вироблення вмінь та навичок щодо застосування отриманих знань на практиці.

- Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного приватного права» є дослідження актуальних проблем основних наукових доктрин міжнародного приватного права; вивчення актуальних проблеми уніфікації норм міжнародного приватного права; аналіз актуальних проблем щодо провадження у цивільних справах за участю іноземців в Україні та громадян України за кордоном; дослідження актуальних проблем визнання та звернення до виконання рішень іноземних національних судових установ у цивільних справах що підлягають та не підлягають примусовому виконанню в Україні; вивчення актуальних проблем щодо застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ у національних судових інстанціях різних держав; встановлення актуальних проблем вирішення конфліктів та спорів інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві; виявлення актуальних проблем інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві; дослідження актуальних проблем сучасної системи інформаційних технологій (електронних доказів) у процесі доказування в міжнародному цивільному процесі.

Пререквізити:

Іноземна мова професійного спрямування; Право Європейського Союзу; Юридична компаративістика; Правові інструменти альтернативного вирішення спорів; Приватне право: практика тлумачення і застосування; Нормотворча діяльність; Міжнародне приватне право

Постреквізити:

Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; Виконавче провадження в цивільному процесі; Сучасні аспекти спадкового права

Компетентності відповідно до другого рівня вищої освіти ступеня магістр зі спеціальності 081 «Право»

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права
Загальні компетентності	ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово. ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні. СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України. СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів. СК16. Здатність виявляти проблемні питання правозастосування та формувати пропозиції щодо їх вирішення

Здобувачі другого рівня вищої освіти ступеня магістр зі спеціальності 081 «Право» повинні продемонструвати такі результати навчання:

РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

➤ актуальні проблеми основних наукових доктрин міжнародного приватного права;

➤ актуальні проблеми уніфікації норм міжнародного приватного права;

➤ актуальні проблеми щодо провадження у цивільних справах за участю іноземців в Україні та громадян України за кордоном;

➤ визнання та звернення до виконання рішень іноземних національних судових установ у цивільних справах що підлягають та не підлягають примусовому виконанню в Україні;

➤ актуальні проблеми сучасної системи інформаційних технологій (електронних доказів) у процесі доказування в міжнародному цивільному процесі.

➤ **вміти:**

➤ застосовувати рішення міжнародних судових установ з цивільних справ у

➤ національних судових інстанціях різних держав.

- вирішувати конфлікти та спори інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.
- вміти відшкодувати моральну (немайнову) шкоду в міжнародному приватному праві.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання (кєф)	заочна форма навчання (кєф)
	Рік підготовки	
	II	II
Кількість кредитів ECTS – 3	Семестр	
	3	3
	Лекції	
	8 год.	4 год.
	Семінарські	
	12 год.	6 год.
Загальна кількість годин – 90	Практичні	
	10 год.	-
	Самостійна робота	
	60 год.	80 год.
	Вид контролю	
	залік	залік

3. Тематичний план (за кошти фізичних або юридичних осіб)

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	сем.	п	с. р.		л	сем.	п	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Актуальні проблеми основних наукових доктрин міжнародного приватного права: основи історії та теорії.	10	2	2		6	12	2			10
Тема 2. Актуальні проблеми уніфікації норм міжнародного приватного права.	10		2		8	12		2		10
Тема 3. Актуальні проблеми провадження у цивільних справах за участю іноземців в Україні та громадян України за кордоном.	12	2		2	8	12	2			10
Тема 4. Актуальні проблеми визнання та звернення до виконання рішень іноземних національних судових установ у цивільних справах що підлягають та не підлягають примусовому виконанню в Україні.	8		2		6	12		2		10
Тема 5. Актуальні проблеми застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ у національних судових інстанціях різних держав.	10			2	8	10				10
Тема 6. Актуальні проблеми вирішення конфліктів та спорів інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.	14	2	2	2	8	10				10
Тема 7. Актуальні проблеми інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.	14	2	2	2	8	12		2		10
Тема 8. Актуальні проблеми сучасної системи інформаційних технологій (електронних доказів) у процесі доказування в міжнародному цивільному процесі.	12		2	2	8	10				10
	Залік					Залік				
Усього годин	90	8	12	10	60	90	4	6	-	80

4. Плани семінарських та практичних занять

*Форма здобуття вищої освіти – денна/заочна
Фінансування – за кошти фізичних або юридичних осіб*

4.1. Плани семінарських занять

Тема 1. Актуальні проблеми основних наукових доктрин міжнародного приватного права: основи історії та теорії

Навчальний час – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Історична ретроспектива та розвиток науки міжнародного приватного права.
2. Наукові доктрини міжнародного приватного права: поняття, види та значення.
3. Актуальні проблеми сучасного стану розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права.
4. Новітні тенденції розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права.
5. Актуальні проблеми міжнародного приватного права як галузі права: поняття, предмет та система.
6. Проблеми співвідношення та взаємодії норм національного та міжнародного приватного права.
7. Роль міжнародного приватного права для майбутнього юриста.

Тема 2. Актуальні проблеми уніфікації норм міжнародного приватного права

Навчальний час – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття та правова природа узгодження законодавства різних держав.
2. Проблеми термінології у процесі гармонізації законодавства України і законодавства ЄС
3. Становлення та значення процесу уніфікації та співвідношення її з матеріально-правовим та колізійним методами правового регулювання.
4. Характеристика засобів, видів, рівнів та органів уніфікації.
5. Концепція *lex mercatoria*.

6. Проблематика визначення поняття імперативної норми в міжнародному приватному праві.
7. Надімперативні норми у міжнародному приватному праві.
8. Актуальні питання та значення інституту обходу закону в судовій практиці України.
9. Проблеми визначення та уніфікації інституту права власності в міжнародному приватному праві

Тема 4. Актуальні проблеми визнання та звернення до виконання рішень іноземних національних судових установ у цивільних справах що підлягають та не підлягають примусовому виконанню в Україні

Навчальний час – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Умови визнання та виконання рішень іноземного національного суду, що підлягають примусовому виконанню в Україні.
2. Строки та порядок пред'явлення рішень іноземного суду, що підлягають примусовому виконанню в Україні.
3. Судові органи України, що розглядають справи про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду, що підлягають примусовому виконанню.
4. Порядок подання, розгляду та вимоги до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.
5. Підстави відмови у задоволенні клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.
6. Порядок оскарження ухвали суду.
7. Звернення до примусового виконання рішень іноземного суду в Україні.
8. Підстави відмови у виконанні рішень іноземних судових установ.
9. Умови та поняття визнання рішення національного іноземного суду у цивільних справах, що не підлягають примусовому виконанню.

Тема 6. Актуальні проблеми вирішення конфліктів та спорів інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.

Навчальний час – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Поняття, принципи та джерела права інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві.
2. Міжнародно-правова охорона авторських прав.
3. Промислова власність та її міжнародна охорона.
4. Захист авторських прав в міжнародному приватному праві.

5. Охорона прав на об'єкти промислової власності.
6. Основні види альтернативних способів врегулювання конфліктів та спорів інтелектуальної власності у сфері міжнародного приватного права.

Тема 7. Актуальні проблеми інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.

Навчальний час – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Історична ретроспектива інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.
2. Проблематика дефініції та тлумачення понять інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.
3. Квестії застосування колізійних та матеріально-правових норм при відшкодуванні моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві
4. Основні міжнародні механізми відшкодування моральної (немайнової) шкоди в договірних зобов'язаннях міжнародних приватно-правових відносин.
5. Основні міжнародні механізми відшкодування моральної (немайнової) шкоди в позадоговірних зобов'язаннях міжнародних приватно-правових відносин.

Тема 8. Актуальні проблеми сучасної системи інформаційних технологій (електронних доказів) у процесі доказування в міжнародному цивільному процесі.

Навчальний час – 2 год.

Питання до семінарського заняття

1. Генеза системи джерел електронних доказів в міжнародному приватному праві.
2. Методологічні основи та розвиток інформаційних технологій у міжнародному цивільному процесі.
3. Проблематика дефініції поняття та видів електронних доказів в міжнародному приватному праві.
4. Сучасні проблеми використання та застосування електронних доказів в міжнародному приватному судочинстві.
5. Використання електронних засобів у цивільному судочинстві: тенденції розвитку та зарубіжний досвід.
6. Орієнтири розвитку електронного суду в Україні у світлі цивільного процесу (електронізація судочинства).

4.2. Завдання для розгляду на практичних заняттях

Загальні методичні поради:

Здобувачам вищої освіти в робочих зошитах пропонується розглянути та вирішити практичні ситуації та виконати завдання. Оформлення повинно містити розгорнуту обґрунтовану відповідь з обов'язковим посиланням на нормативно-правові джерела.

Перевіряється викладачем під час проведення практичних занять.

Тема 3. Актуальні проблеми провадження у цивільних справах за участю іноземців в Україні та громадян України за кордоном

Навчальний час – 2 год.

Завдання 1

1. Визначити предмет міжнародного цивільного процесу.
2. З'ясувати значення поняття «конфлікт юрисдикцій».
3. Провести порівняльний аналіз термінів: «цивільна процесуальна правосуб'єктність», «цивільна процесуальна правоздатність» та «цивільна процесуальна дієздатність» іноземних фізичних та юридичних осіб.

Завдання 2: Вирішити ситуаційні задачі:

Після смерті громадянина Франції Венсоньє, який постійно проживав в Україні, між спадкоємцями виник спір з приводу житлового будинку в м. Чернівці, в якому він проживав.

Визначте підсудність і право країни, яке необхідно застосувати для вирішення спору.

Завдання 3

До Шевченківського районного суду м. Києва було подано клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення про стягнення аліментів, яке ухвалене судом м. Гомель (Республіка Білорусь).

Які суди компетентні розглядати справи про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду?

Які вимоги, передбачені законодавством до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду?

Які дії має здійснити суддя у разі надходження відповідного клопотання?

Завдання 4

Громадянин Німеччини Ганс працював у будівельній компанії «БілдЖБК» в м. Бориспіль Київської області. Внаслідок дорожньо-транспортної пригоди Ганс отримав травму і вирішив звернутися до суду з позовом про відшкодування шкоди, завданої його здоров'ю. Однак суд відмовив Гансу у відкритті провадження у справі на підставі того, що між

Україною та Федеративною республікою Німеччина не укладено двосторонній міжнародний договір про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах.

Надайте юридичну оцінку діям суду.

Завдання 5

У Шевченківському районному суді міста Києва розглядається справа за позовом громадянина Франції Решільє до громадянина України Кононенко. У процесі судового розгляду справи було встановлено, що Решільє було пред'явлено позов про той самий предмет спору і з тих самих підстав до Кононенка у суді Франції, зважаючи на те, що розгляд справи в українському суді затягнувся. На цій підставі Кононенко заявив клопотання про зупинення провадження у даній справі.

Чи підлягає таке клопотання задоволенню? Відповідь обґрунтуйте.

Тема 5. Актуальні проблеми застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ у національних судових інстанціях різних держав.

Навчальний час – 2 год.

1. Ознайомитися з практикою застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ в Україні.
2. Визначити види підсудності цивільних справ за участю іноземних осіб.
3. Розв'язати ситуаційні задачі:

Завдання 1.

До українського суду звернулася юридична особа Республіки Польща з клопотанням про надання дозволу на примусове виконання рішення, ухваленого польським судом. Боржник (українська юридична особа) подав заперечення проти цього клопотання, посилаючись на те, що рішення не може бути виконане, оскільки польський суд неповно дослідив обставини справи, зокрема, не призначив експертизу та не повідомив українського боржника належним чином про час та місце судового розгляду.

Яке рішення повинен постановити суд?

Завдання 2.

На території Республіки Польща було ухвалене рішення про права та обов'язки громадянина України та громадянина Польщі, яке набрало законної сили. Але згодом за клопотанням учасників справи відбулося поновлення провадження у справі, про що суд постановив відповідний документ.

Який документ постановляє суд про поновлення провадження у справі?

Які правові наслідки поновлення провадження у справі? Як (не) відбувається виконання першочергового рішення, яке набрало законної сили?

Завдання 3.

У Господарському суді України знаходилася на розгляді довіреність, яка була видана в Чехії чеською юридичною особою українській компанії на ведення справ у судді. Довіреність нотаріально посвідчена, але на ній відсутній апостиль. Суд дійшов до висновку, що повноваження особи, яка підписала позовну заяву, не підтверджені, з огляду на неналежне оформлення довіреності.

Чи обґрунтована позиція суду? Наведіть способи посвідчення іноземних офіційних документів.

Тема 6. Актуальні проблеми вирішення конфліктів та спорів інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.

Навчальний час – 2 год.

Завдання 1

У 2006 р. громадянин України С. опублікував в Україні книгу, яка мала шалений успіх. Інший громадянин України Б. переклав роман С. на англійську мову і опублікував його в США, Великобританії та Австралії без згоди С. та без виплати йому винагороди. Коли С. дізнався про закордонні публікації, звернувся до відповідних закордонних видавництв з вимогою припинити несанкціонований випуск його книги.

Зарубіжні видавництва надали відповідь, що, навіть якщо громадянин С. дійсно є автором твору, його авторське право не діє за кордоном, оскільки саме громадянин Б. є власником авторських прав на книгу на території відповідних країн як особа, що вперше опублікувала.

Яким чином С. може захистити свої порушені авторські права?

Де та за яких умов будуть розглянуті його позовні вимоги?

Які міжнародні угоди укладені Україною з питань захисту авторських прав і чи поширюються вони на дану ситуацію?

Завдання 2

Відомий українським виконавцем Д. у 2016 році на концерті було виконано п'ять пісень зарубіжного співака на музику іноземного композитора. Концерт транслиювався у прямому ефірі телекомпанією «М1», яка отримала дозвіл на трансляцію у продюсера виконавця Д. – громадянина М. Протягом місяця запис концерту також транслиювався телеканалами «М2» та «ОТВ».

Про виконання пісні українським виконавцем Д. та про трансляцію дізнався зарубіжний композитор, який подав позов до Печерського суду міста Києва про порушення авторських прав телекомпанією «М2».

Оцініть ситуацію з точки зору чинного законодавства України та міжнародних договорів України.

Чи існують процесуальні підстави для пред'явлення позову до українського суду?

Норми якого законодавства повинен застосувати суд для вирішення цієї справи?

Які міжнародні угоди можуть бути використані судом?

Хто буде відповідачем за даним позовом телекомпанія «М1», «М2», «ОТВ» український виконавець, продюсер виконавця?

Завдання 3

У липні 2004 р. до Державного департаменту інтелектуальної власності МОН України звернувся із заявкою на винахід, а також подав заяву про конвенційний пріоритет патентний повірений громадянина К., який діяв від імені та в інтересах корпорації «УкртрансІнвестментс Лімітед» (надалі – корпорація). 8 лютого на заявлений винахід було видано патент.

З березня 2006 року по червень 2008 року володілець патенту не учиняв жодних дій по використанню запатентованого ним винаходу. Хоча вчасно та в повному обсязі весь час сплачував річний збір за підтримання його у силі.

10 серпня 2008 р. до Вищого господарського суду України звернулося з позовною заявою про надання дозволу на використання запатентованого Корпорацією винаходу на умовах невиключної ліцензії, зареєстроване у Російській Федерації товариство «Роспромсервіс» (надалі – товариство). В обґрунтуванні своїх позовних вимог Товариство посилялось на те, що Корпорація запатентувала свій винахід на території України лише з метою загальмувати розвиток виробництва товарів, що виготовляються з використанням її винаходу та з метою створити таким чином найбільш вигідні умови для власного імпорту.

Товариство відмічало також, що його співробітниками було винайдено, апробовано та запатентовано аналогічний винахід ще у 2002 році, але Товариство не встигло подати заявку на одержання патенту в Україні.

Також, Товариство у своїй позовній заяві вказувало на те, що бездіяльність Корпорації щодо невикористання свого винаходу носить умисний характер і підпадає під дію ст. 5 Паризької конвенції про охорону промислової власності та ст. 13 Цивільного кодексу України.

Представник Корпорації у судовому засіданні позовні вимоги заперечував повністю, посиляючись на їх невідповідність чинному законодавству України.

Чи обґрунтовані вимоги Позивача?

Як має бути вирішено спір між сторонами?

Чи повинна особа, на ім'я якої в даній країні було видано патент використовувати винахід у цій країні, і чи не відмінюється патент у даній країні зі спливом певного строку його невикористання?

Яке це питання вирішує Паризька конвенція про охорону промислової власності?

Чи має право патентовласник ввозити на територію країни видачі патенту з метою продажу товари, виготовлені з використанням запатентованого винаходу і чи не втрачає він внаслідок цього право на патент?

Чи може бути патентовласник взагалі позбавлений своїх прав на винахід внаслідок його тривалого невикористання? Якщо так, то за яких умов?

Завдання 4

Компанія «Хуго Босс АГ» (Німеччина) звернулася з позовом про припинення дії свідоцтва на торговельну марку «BOSS», виданого в Україні на підставі міжнародної реєстрації на ім'я компанії «Реємста» для товарів 34 класу міжнародної класифікації (тютюнові вироби) у зв'язку з тривалістю часу невикористання знака.

У відзиві на позов компанія «Реємста» зазначила, що дії «Хуго Босс АГ» по поданню позову про припинення дії свідоцтва на торговельну марку є актом недобросовісної конкуренції. Крім того, торговельна марка «BOSS» у 2006 році була визнана Апеляційною палатою Держдепартаменту інтелектуальної власності добре відомою для товарів 3 та 25 класів міжнародної класифікації товарів і послуг (МКТП) (одяг та парфуми), а тому просить у позові відмовити.

Які умови припинення дії свідоцтва на знак для товарів і послуг у зв'язку з невикористанням знака передбачені міжнародними договорами та національним законодавством?

Які особливості правового режиму добре відомих товарних знаків? Хто може приймати рішення щодо визнання знака добре відомим в Україні? Які умови визнання знака добре відомим?

Тема 7. Актуальні проблеми інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.

Навчальний час – 2 год.

1. Ознайомитися з судовою практикою щодо відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародних приватно-правових відносин за законодавством зарубіжних країн.

2. Проаналізувати сучасний стан наукових розробок, які стосуються порівняльно-правового аналізу відшкодування моральної (немайнової) шкоди за законодавством України, ЄС та інших зарубіжних країн.

3. Вирішити задачу:

У зв'язку з введеним воєнним станом на території України, сім'я (дружина, донька 5 років, мати-пенсіонерка) громадянина України Д. виїхала до Хорватії. Проживали там протягом останніх двох років. В результаті нещасного випадку на будівництві Д. впав із 5-го поверху, отримав травми, від

яких помер у лікарні. Його середньомісячний заробіток конвертований національну валюту України складав 15 000 грн.

Визначте коло осіб, які мають право на відшкодування шкоди у зв'язку зі смертю годувальника та розмір відшкодування? Законодавство якої країни необхідно застосувати в цій ситуації? З'ясуйте колізійні прив'язки (формули прикріплення), що можна застосувати в цій правовій ситуації?

Тема 8. Актуальні проблеми сучасної системи інформаційних технологій (електронних доказів) у процесі доказування в міжнародному цивільному процесі.

Навчальний час – 2 год.

1. Створити мультимедійну презентацію або лепбук щодо системи інформаційних технологій (електронних доказів) у процесі доказування в міжнародному цивільному процесі

2. На основі аналізу праці Бринцева О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія О. В. Бринцев. Х.: Право. 2016. 72 с. (Серія «Інноваційне суспільство і розвиток законодавства») сформулювати власні бачення щодо діяльності таких установ на території України.

3. Підготувати публічний виступ на основі праці: Плєсканка О.В. Щодо проблем впровадження електронного правосуддя в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. № 11/2023. С. 402-404.

4. Здійснити спробу у написанні норму до закону або зміни до діючих НПА, який врегулював би правовідносини в сфері діяльності електронного суду. Пропозиції обґрунтувати.

5. Завдання для самостійної роботи

5.1. Підготовка рефератів

Загальні методичні рекомендації:

Реферат (доповідь) оформлюється у вигляді письмової роботи в обсязі 5-7 сторінок. Представляється на папері та електронному носії.

Приблизна тематика рефератів, доповідей (відповідно до структури навчальної дисципліни):

1. Колізійні норми, їх види і проблеми застосування у міжнародному приватному праві.
2. Співвідношення матеріально-правового та колізійного методів правового регулювання у міжнародному приватному праві.
3. Уніфікація норм у міжнародному приватному праві.
4. Особливості доктрини як джерела міжнародного приватного права.
5. Правові режими у міжнародному приватному праві.

6. Правова природа і застосування принципу взаємності і реторсії у міжнародному приватному праві.
7. Правове регулювання статусу іноземного громадянина й особи без громадянства у міжнародному приватному праві.
8. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.
9. Визначення «національності» юридичної особи у міжнародному приватному праві.
10. Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародного приватного права.
11. Держава як учасник приватноправових відносин.
12. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.
13. Захист прав інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві.
14. Міжнародно-правова охорона авторського права.
15. Правова природа і дія «особистого закону».
16. Сутність і дія «закону місцезнаходження речі».
17. Сутність і дія принципу «найтіснішого зв'язку».
18. Правова природа і місце в правовому регулюванні приватноправових відносин принципу «автономія волі» сторін.
19. Імунітет держави у цивільно-правових відносинах з «іноземним елементом».
20. Підстави набуття та захист права власності у міжнародному приватному праві.
21. Позовна давність у міжнародному приватному праві.
22. Вина як умова виникнення деліктного зобов'язання у міжнародному приватному праві.
23. Статут деліктного зобов'язання у міжнародному приватному праві.
24. Автономія волі сторін у міжнародному приватному праві при виборі статуту деліктного зобов'язання.
25. Особливості регулювання правовідносин з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави у міжнародному приватному праві.
26. Особливості юридичної відповідальності за шкоду, завдану споживачеві у міжнародному приватному праві.
27. Міжнародні перевезення у міжнародному приватному праві.
28. Роль міжнародних угод про правову допомогу з вирішення колізійних питань регулювання сімейних відносин.
29. Відбиття національних традицій у регулюванні сімейних відносин як причина множинності колізій.
30. «Особистий закон» подружжя.
31. Усиновлення іноземців громадянами України.
32. Правове регулювання встановлення опіки і піклування у міжнародному приватному праві.
33. Спадкування за законом у міжнародному приватному праві.

34. Спадкування за заповітом у міжнародному приватному праві.
35. Трудові правовідносини в міжнародному приватному праві.
36. Правове регулювання працевлаштування іноземних громадян і осіб без громадянства в Україні.
37. Соціальне забезпечення іноземних громадян і осіб без громадянства, які не мають постійного місця проживання у державі місця виконання роботи.
38. Взаємодія українського й іноземного законодавства в цивільно-процесуальних питаннях.
39. Представництво іноземних фізичних та юридичних осіб у цивільному міжнародному процесі.
40. Правила ІНКОТЕРМС: загальна характеристика напрями застосування.
41. Віденська конвенція ООН про міжнародну купівлю-продаж товарів: загальна характеристика.

5.2. Орієнтовні тестові завдання для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу

Загальні методичні поради:

Тестові завдання виконуються шляхом надання лише однієї правильної відповіді на запропоноване питання. Декілька правильних відповідей на питання не допускається.

1. Міжнародне приватне право – це:

- а) підгалузь міжнародного права, що регулює міжнародні економічні відносини;
- б) підгалузь цивільного права, що регулює цивільні відносини за участю іноземних фізичних та юридичних осіб;
- в) сукупність норм, що регулюють приватні та процесуальні відносини з іноземним елементом.

2. У чому полягає подібність міжнародного приватного права та міжнародного публічного права?

- а) спільні джерела правового регулювання;
- б) спільний предмет регулювання;
- в) загальна мета – створення правових засад міжнародного співробітництва в різних галузях суспільних відносин.

3. Яке місце посідає міжнародне приватне право у правовій системі?

- а) це самостійна автономна правова система;
- б) це комплексна галузь права;
- в) це інститут національного цивільного права.

4. Вкажіть ознаку, яка характеризує приватні правовідносини:

- а) ієрархічні відносини між суб'єктами;
- б) перевага директивно-зобов'язуючих норм права;
- в) зв'язок з правопорядками двох чи більше країн.

5. Яке значення має слово «міжнародне» в понятті міжнародне приватне право?

- а) приватноправові відносини, що мають у своєму складі іноземний елемент;
- б) це міждержавні відносини;
- в) це відносини, врегульовані міжнародними договорами.

6. Які методи правового регулювання притаманні міжнародному приватному праву?

- а) колізійно-правовий і адміністративно-правовий;
- б) колізійно-правовий і матеріально-правовий;
- в) матеріально-правовий і адміністративно-правовий.

7. Якими нормативним актами України дозволено застосування звичаїв?

- а) Закон України «Про міжнародне приватне право»;
- б) Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж»;
- в) Кодекс про адміністративні правопорушення України.

8. У чому полягає сутність уніфікації матеріально-правових норм в міжнародному приватному праві?

- а) це кодифікація міжнародно-правових звичаїв;
- б) це стихійний процес наближення законодавства різних держав;
- в) це укладення міжнародних договорів, спрямованих на створення одноманітних норм національного права.

9. Для того, щоб правовідносини набули міжнародного характеру достатньою є наявність:

- а) одного іноземного елемента;
- б) двох іноземних елементів;
- в) трьох іноземних елементів.

10. Які форми права не застосовуються у міжнародному приватному праві?

- а) міжнародні договори;
- б) внутрішнє законодавство;
- в) господарські договори.

11. Що таке колізія права в міжнародному приватному праві?

- а) застосування загальних принципів права для розгляду конкретного питання, не врегульованого правовими нормами;
- б) врегулювання одного питання кількома нормами;
- в) розбіжності змісту різних норм права різних держав відносно одного питання.

12. Колізійні норма – це:

- а) норма, що містить колізію;
- б) норма, яка визначає, право якої держави має бути застосоване до правовідносин, ускладнених іноземним елементом;
- в) норма, яка усуває колізію між нормативними актами однієї держави.

13. Структуру колізійної норми складають такі елементи:

- а) диспозиція і санкція;
- б) обсяг і прив'язка;
- в) гіпотеза і диспозиція .

14. Залежно від кількості прив'язок колізійні норми поділяються на:

- а) прості і складні;
- б) одиничні і множинні;
- в) одиничні і складені.

15. Складні колізійні норми мають такі прив'язки:

- а) альтернативні прив'язки;
- б) субсидіарні прив'язки;
- в) кумулятивні прив'язки.

16. Назвіть види колізійних норм в залежності від форми колізійної прив'язки:

- а) інтертемпоральні та інтерперсональні;
- б) альтернативні та диспозитивні;
- в) односторонні та двосторонні.

17. Кумулятивні норми – це:

- а) такі норми, в яких одночасно декілька прив'язок застосовуються до одного правовідношення;
- б) норми, які характеризуються наявністю декількох прив'язок;
- в) норми, які містять категоричні вказівки щодо вибору права і не можуть бути змінені за погодженням сторін.

18. Вкажіть найбільш поширений засіб розв'язання конфлікту кваліфікацій:

- а) кваліфікація на основі автономії волі сторін;
- б) кваліфікація на основі права країни суду;

в) кваліфікація на засадах міжнародної ввічливості.

19. У чому полягає теорія «автономної кваліфікації»?

- а) кваліфікація на основі автономії волі сторін;
- б) кваліфікація відповідно до понять, які є загальними для правових систем усіх держав;
- в) кваліфікація на основі принципу найбільш тісного зв'язку.

20. У чому полягає сутність зворотного відсилання?

- а) це різновид колізійної взаємності;
- б) це результат зіткнення, колізії колізійних норм різних держав, який призводить до того, що іноземне право, обране на підставі вітчизняної колізійної норми, відсилає назад чи до права третьої країни;
- в) це ситуація, за якої колізійна норма обраного для застосування іноземного закону відсилає до норм міжнародних договорів.

21. Яка категорія іноземців не вказана в Законі України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»:

- а) які тимчасовою проживають в Україні;
- б) які постійно прийняті в Україні;
- в) які постійно проживають в Україні.

22. Виникнення і припинення цивільної правоздатності фізичної особи визначається:

- а) її особистим законом;
- б) законодавством України;
- в) правом місця перебування.

23. Дієздатність фізичної особи визначається:

- а) законом, обраним фізичною особою;
- б) особистим законом;
- в) законом країни перебування.

24. Особистим законом біженця є:

- а) закон громадянства;
- б) право держави, у якій він має місце перебування;
- в) право країни, яка обрана біженцем для постійного проживання.

25. Особистим законом фізичної особи біпатрида вважається:

- а) право держави, у якій ця особа має місце проживання;
- б) право держави, у якій він має місце перебування;
- в) право держави, громадянином якої вона є.

26. Якщо фізична особа є громадянином двох або більше держав, її особистим законом вважається:

- а) право тієї з держав, з якою особа має найбільш тісний зв'язок;
- б) закон, обраний фізичною особою;
- в) закон останнього громадянства .

27. Особистим законом особи без громадянства вважається:

- а) право держави, у якій ця особа має місце проживання, а за його відсутності – місце перебування;
- б) закон, обраний фізичною особою;
- в) закон місця народження.

28. Право фізичної особи на ім'я визначається:

- а) особистим законом;
- б) законом країни використання імені;
- в) правом країни, з якою іноземець тісно пов'язаний.

29. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи або визнання фізичної особи недієздатною в Україні визначається:

- а) за особистим законом;
- б) за законом місця проживання;
- в) за законодавством України.

30. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою на території України регулюється правом:

- а) країни громадянства цієї особи;
- б) держави, у якій ця особа мала місце проживання;
- в) останнім з відомих особистих законів цієї особи.

31. Право власності визначається за допомогою колізійної прив'язки:

- а) закон місця знаходження власника;
- б) закон доміцилію власника;
- в) закон місця знаходження речі.

32. Відповідно до закону місця знаходження речі вирішується:

- а) коло осіб, що мають можливість володіти таким правом;
- б) порядок спадкування;
- в) зміст права власності та інших речових прав, їх здійснення та захист.

33. Належність майна до нерухомих або рухомих речей, а також інша класифікація визначається правом держави:

- а) громадянином, якої є власник;
- б) де це майно знаходиться;

в) особи, що відчужує (продає, дарує та ін.).

34. Право власності та інші речові права на рухоме майно, що перебуває в дорозі, визначається:

- а) правом держави, відправлення вантажу;
- б) правом держави, місця призначення цього вантажу;
- в) правом держави перевізника.

35. Право власності та інші речові права, відомості про які підлягають внесенню до державних реєстрів, визначаються:

- а) правом держави, у якій це майно зареєстровано;
- а) законом місця знаходження власника;
- в) законом місця знаходження речі.

36. Захист права власності та інших речових прав здійснюється:

- а) відповідно до права держави, у якій майно знаходиться;
- б) відповідно до права держави, громадянином якої є позивач;
- в) на вибір заявника відповідно до права держави, у якій майно знаходиться, або відповідно до права держави суду.

37. Право власності на судна внутрішнього плавання визначається правом держави:

- а) місця знаходження судна;
- б) місця реєстрації судна;
- в) громадянства власника.

38. Захист права власності та інших речових прав на нерухоме майно здійснюється:

- а) відповідно до права держави, громадянином якої є позивач;
- б) відповідно до права держави, у якій це майно знаходиться;
- в) на вибір заявника відповідно до права держави, у якій майно знаходиться, або відповідно до права держави суду.

39. Виникнення права власності внаслідок набувальної давності визначається:

- а) правом держави, у якій майно знаходилося на момент спливу строку набувальної давності;
- б) правом громадянина, який стає власник внаслідок набувальної давності;
- в) законом місця знаходження власника.

40. Захист права власності та інших речових прав, які підлягають державній реєстрації в Україні, здійснюється:

- а) відповідно до права України;

- б) за правом держави громадянином, якої є власник;
- в) на вибір заявника відповідно до права держави, у якій майно знаходиться, або відповідно до права держави суду.

41. Яке правило застосовується до визначення форми зовнішньоекономічного договору, однією із сторін якого є громадянин чи юридична особа України?

- а) форма договору, передбачена законом, незалежно від місця його укладення;
- б) форма договору визначається правом місця укладання правочину;
- в) договір укладається в простій письмовій формі, якщо інше не передбачене законом.

42. Як слід розуміти «автономію волі сторін» щодо зовнішньоекономічних правочинів?

- а) право суду на власний розсуд використовувати будь-яку національне законодавство при розв'язанні зовнішньоекономічного спору;
- б) право сторін обрати будь-яке право для врегулювання усіх аспектів їх правовідносин;
- в) як обов'язок сторін зробити у контракті застереження про застосовуване право.

43. Які межі має автономія волі сторін?

- а) автономія волі не обмежується;
- б) застереження про застосовуване право не може порушувати імперативні норми права тієї держави, з якою угода має найбільш тісний зв'язок;
- в) застереження про застосовуване право дійсне, лише якщо воно зроблене в момент укладання угоди.

44. Яке питання регулюється Віденською конвенцією про договори міжнародної купівлі-продажу товарів?

- а) продаж товарів на аукціонах;
- б) порядок укладання договорів купівлі-продажу товарів ті права й зобов'язання продавця і покупця, які випливають з такого договору;
- в) відповідальність продавця, за шкоду, завдану товаром здоров'ю будь-якої особи.

45. Право якої держави підпорядковується форма правочинів щодо нерухомості?

- а) визначається відповідно до автономії волі сторін;
- б) праву міста укладання правочину;
- в) праву місця знаходження майна.

46. У чому полягають основні зобов'язання держав-учасників Віденської конвенції 1980 р.?

а) прийняття однакових норм, які регулюють договори міжнародної купівлі-продажу товарів та враховують різні суспільні, економічні й правові системи;

б) Віденська конвенція не зобов'язує держави вживати будь-які спеціальні заходи;

в) створення спеціальних департаментів, на які покладаються обов'язки контролю за виконанням конвенції.

47. Якщо інше не передбачено законом, зміст правочину може регулюватися:

а) правом, яке обрано сторонами;

б) праву міста укладання правочину;

в) права місця проживання або місцезнаходження сторони, яка зробила пропозицію

48. Яка форма правочину має застосовуватися, якщо сторони правочину знаходяться в різних державах?

а) права місця проживання або місцезнаходження сторони, яка зробила пропозицію, якщо інше не встановлено договором;

б) правом, яке обрано сторонами;

в) праву міста укладання правочину.

49. Який основний порядок укладання договору міжнародної купівлі продажу товарів?

а) безпосередні переговори продавця та покупця;

б) обмін офертою та акцептом;

в) за допомогою банківської установи.

50. Визначте правову природу принципів УНІДРУА:

а) міжнародна угода;

б) рекомендація міжнародної організації;

в) типовий договір міжнародної купівлі-продажу товарів.

51. Яка основна формула прикріплення в деліктних відносинах?

а) закон місця виконання договору;

б) закон місця заподіяння шкоди;

в) закон місця укладання договору.

52. Як слід розуміти «закон вчинення делікту»?

а) закон місця настання цивільної відповідальності;

б) закон постраждалої особи у правовідносинах;

в) закон місця заподіяння шкоди або закон місця настання шкідливих наслідків.

53. До вимог про відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг) застосовується:

- а) право держави, у якій знаходиться місце проживання або місцезнаходження виробника або особи, яка надала послугу;
- б) право держави, у якій споживач придбав товар або в якій йому була надана послуга;
- в) будь-який з вищезазначених варіантів, на вибір потерпілого.

54. До зобов'язань, що виникли внаслідок набуття, збереження майна без достатньої правової підстави, застосовується:

- а) право потерпілої сторони;
- б) право особи, яка набула майно або зберегла його у себе без достатньої правової підстави (право набувачів);
- в) право країни, в якій такі дії мали місце.

55. В яких випадках право іноземної держави не застосовується в Україні?

- а) якщо дія чи інша обставина, що стала підставою для вимоги про відшкодування шкоди, за законодавством України не є протиправною;
- б) якщо буде встановлено, що мала місце провокаційна поведінка потерпілого;
- в) якщо буде встановлено, що наявна вини потерпілого.

56. Гаазької конвенції про право, що застосовується до дорожньо-транспортних пригод (1971 р.), визначає, що у випадках, коли до пригоди причетний лише один транспортний засіб і його зареєстровано в Державі, іншій ніж та, у якій відбулася пригода, то застосовується:

- а) внутрішнє право Держави реєстрації транспортного засобу;
- б) право держави, де сталась така пригода;
- в) право потерпілої сторони.

57. В чому полягає принцип автономії волі в деліктних відносинах в українському законодавстві?

- а) сторони зобов'язання можуть обрати право держави суду;
- б) сторони зобов'язання можуть обрати закон доміцилію, особи що заподіяла шкоду;
- в) сторони зобов'язання можуть обрати особистий закон потерпілого.

58. Яка формула прикріплення буде регулювати відшкодування завданих збитків, якщо шкоду заподіяно у відкритому морі?

- а) закон країни суду;

- б) закон прапора;
- в) особистий закон потерпілої сторони.

59. Яка формула прикріплення буде визначати зобов'язання про відшкодування шкоди відповідно до Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах держав членів СНД 1993 року?

- а) закон місця виконання договору;
- б) закон місця заподіяння шкоди;
- в) закон місця укладання договору.

60. В якому році Україна приєдналася до Гаазької конвенції про право, що застосовується до дорожньо-транспортних пригод (1971 р.)?

- а) 1971 році;
- б) 1989 році;
- в) 2011 році.

61. Який характер носить інтелектуальна власність в міжнародному приватному праві?

- а) подвійний характер;
- б) екстериторіальний характер;
- в) територіальний характер.

62. Які особливості права інтелектуальної власності?

- а) обмежений строк охорони;
- б) невідчужуваність виключних авторських прав;
- в) обмеженість засобів захисту порушених прав.

63. До правовідносин у сфері захисту прав інтелектуальної власності застосовується право:

- а) держави суду;
- б) держава, у якій вимагається захист цих прав;
- в) держави, громадянином якої є позивач.

64. Які держави є учасниками Євразійської патентної конвенції?

- а) Євросоюзу;
- б) СНД;
- в) ООН.

65. Що слід розуміти під «національністю» твору?

- а) національність автора;
- б) територіальний характер авторського права;
- в) мова твору.

66. Протягом якого строку особа, що належним чином подала заявку на патент на винаходи та для корисних моделей в одній з країн Союзу користується для подання заявки в інших країнах правом пріоритету для патентів на винаходи та для корисних моделей, відповідно до Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883р.?

- а) 6 місяців;
- б) 12 місяців;
- в) 3 роки.

67. Протягом якого строку особа, що належним чином подала заявку на промисловий зразок або товарний знак в одній з країн Союзу, користується для подання заявки в інших країнах правом пріоритету для промислових зразків і товарних знаків, відповідно до Паризької конвенції про охорону промислової власності 1883р.?

- а) 6 місяців;
- б) 12 місяців;
- в) 3 роки;

68. У яких випадках промислова власність підлягає охороні?

- а) результат принесе державі користь;
- б) об'єкт використовується в двох або більше державах;
- в) отримано у відповідній державі охоронний документ.

69. Розміщення на творах знаку охорони авторського права передбачено:

- а) угодою автора и видавця твору;
- б) тільки національним законодавством;
- в) всесвітньою конвенцією про авторське право.

70. Який мінімальний строк охорони творів передбачено Всесвітньою конвенцією про авторське право?

- а) життя автора і 25 років після його смерті;
- б) життя автора і 50 років після його смерті;
- в) життя автора і 75 років після його смерті.

71. Які є види міжнародного комерційного арбітражу?

- а) випадковий та інституційний;
- б) національний та міжнародний;
- в) загальний та спеціальний.

72. Що таке арбітражна угода?

- а) це угода між судовими та арбітражними установами по розподіл компетенції;

б) це угода сторін про передачу до арбітражу всіх або певних спорів, які виникли або можуть виникнути між ними в зв'язку з будь-якими конкретними правовідносинами;

в) це міжнародний договір про статус міжнародних комерційних арбітражів.

73. Які є види арбітражних угод?

- а) арбітражне застереження в контракті та арбітражна угода;
- б) дерогаційні та пророгаційні угоди;
- в) договір про призначення арбітра.

74. При якій організації в Україні існує постійно діючий міжнародний комерційний арбітраж?

- а) при Національному банку України;
- б) при Вищому господарському суді України;
- в) при Торгово-промисловій палаті України.

75. Що слід розуміти під арбітражним судом ad hoc?

- а) звичайний комерційний арбітраж;
- б) комерційний арбітраж англomовних країн;
- в) арбітраж, що утворюється для розгляду конкретної справи.

6. Індивідуальні завдання

Підготовка наукових досліджень (рукопис) тез доповідей для участі в наукових заходах

Підготовка наукових досліджень здійснюється відповідно до Методичних рекомендації щодо підготовки наукових досліджень здобувачами вищої освіти у Національній академії внутрішніх справ (*Методичні рекомендації щодо підготовки наукових досліджень здобувачами вищої освіти у Національній академії внутрішніх справ / Н.В. Стратулат, М.С. Галій, Г.П. Проценко, В.Ю. Рябок; Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2019. 50 с. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/naukova-diyalnist/naukova-diyalnist-pereminnogo-skladu/metodychni-rekomendacii-190320.pdf>*).

Приблизна тематика наукових досліджень:

1. Колізійні норми, їх види і проблеми застосування у міжнародному приватному праві.
2. Співвідношення матеріально-правового та колізійного методів правового регулювання у міжнародному приватному праві.
3. Уніфікація норм у міжнародному приватному праві.
4. Особливості доктрини як джерела міжнародного приватного права.
5. Правові режими у міжнародному приватному праві.

6. Правова природа і застосування принципу взаємності і реторсії у міжнародному приватному праві.
7. Правове регулювання статусу іноземного громадянина й особи без громадянства у міжнародному приватному праві.
8. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.
9. Визначення «національності» юридичної особи у міжнародному приватному праві.
10. Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародного приватного права.
11. Держава як учасник приватноправових відносин.
12. Колізійні питання права власності у міжнародному приватному праві.
13. Захист прав інтелектуальної власності у міжнародному приватному праві.
14. Міжнародно-правова охорона авторського права.
15. Правова природа і дія «особистого закону».
16. Сутність і дія «закону місцезнаходження речі».
17. Сутність і дія принципу «найтіснішого зв'язку».
18. Правова природа і місце в правовому регулюванні приватноправових відносин принципу «автономія волі» сторін.
19. Імунітет держави у цивільно-правових відносинах з «іноземним елементом».
20. Підстави набуття та захист права власності у міжнародному приватному праві.
21. Позовна давність у міжнародному приватному праві.
22. Вина як умова виникнення деліктного зобов'язання у міжнародному приватному праві.
23. Статут деліктного зобов'язання у міжнародному приватному праві.
24. Автономія волі сторін у міжнародному приватному праві при виборі статуту деліктного зобов'язання.
25. Особливості регулювання правовідносин з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави у міжнародному приватному праві.
26. Особливості юридичної відповідальності за шкоду, завдану споживачеві у міжнародному приватному праві.
27. Міжнародні перевезення у міжнародному приватному праві.
28. Роль міжнародних угод про правову допомогу з вирішення колізійних питань регулювання сімейних відносин.
29. Відбиття національних традицій у регулюванні сімейних відносин як причина множинності колізій.
30. «Особистий закон» подружжя.
31. Усиновлення іноземців громадянами України.
32. Правове регулювання встановлення опіки і піклування у міжнародному приватному праві.
33. Спадкування за законом у міжнародному приватному праві.

34. Спадкування за заповітом у міжнародному приватному праві.
35. Трудові правовідносини в міжнародному приватному праві.
36. Правове регулювання працевлаштування іноземних громадян і осіб без громадянства в Україні.
37. Соціальне забезпечення іноземних громадян і осіб без громадянства, які не мають постійного місця проживання у державі місця виконання роботи.
38. Взаємодія українського й іноземного законодавства в цивільно-процесуальних питаннях.
39. Представництво іноземних фізичних та юридичних осіб у цивільному міжнародному процесі.
40. Правила ІНКОТЕРМС: загальна характеристика напрями застосування.
41. Віденська конвенція ООН про міжнародну купівлю-продаж товарів: загальна характеристика.

7. Методи навчання

Під час освітнього процесу використовуються наступні методи навчання:

1) Інтерактивні методи:

- ✓ Відповіді на запитання і опитування думок студентів у форматі полілогу або групової бесіди.
- ✓ Аналіз історій і ситуацій.
- ✓ Дискусії, дебати, полеміки.
- ✓ Мозковий штурм.
- ✓ Відпрацювання навичок.
- ✓ Ігрове перевтілення.

2) Активні методи:

- ✓ Моделювання професійної діяльності.
- ✓ Навчання інших.
- ✓ Метод активних ігор.

3) Інноваційні методи:

- ✓ Компетентнісний (відповідно до ОПП ЗВО).
- ✓ Інтегровані методи навчання (безпосередньо такі - заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-інсценування),
- ✓ Проєктно-дослідницький метод.
- ✓ Робота з інформацією (відеоогляд, сторітелінг - за конкретно заданим напрямком).

4) Практичні методи:

- ✓ Практичні роботи.
- ✓ Вправи.
- ✓ Творчі роботи.

5) Методи дистанційного навчання:

- ✓ Відеоконференції в форматі лекцій або семінарів. Зв'язок студентів з викладачем забезпечують різноманітні сучасні платформи, такі як: Zoom, Moodle;
- ✓ Онлайн дискусії;
- ✓ Індивідуальне і групове консультування. Викладач дає додаткові роз'яснення щодо виконання завдань через чати та e-mail-надсилання;
- ✓ Віддалені практикуми і тестування;
- ✓ Відеозаписи лекцій;
- ✓ Вікторини, бліц-опитування, квізи;

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

8.1. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських, практичних та консультаціях, результати самостійної роботи осіб, що навчаються) рекомендується проводити за критеріями:

Завдання, задачі, роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% - завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково або невчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру;
- 60% - завдання виконано повністю, але невчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

- 100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

8.2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (% від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% - завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;
- 60% - завдання виконано повністю і вчасно, висновки містять окремі недоліки, судження особи, що навчається не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте висновки містять окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;
- 100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

8.3. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

8.3.1. Нормативне підґрунтя встановлення рейтингу компетентності здобувачів

Нормативним підґрунтям встановлення рейтингу компетентності є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до статті 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є: 1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Розподіл балів, з яких формується рейтинг компетентності здобувача, відбувається між поточним контролем (60 балів) та підсумковим контролем (40 балів).

8.3.2. Рейтинг компетентності здобувачів з навчальної дисципліни

Рейтинг компетентності з навчальної дисципліни, що забезпечуються кафедрою включає *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) та *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи). Що відповідає пропорції за 100-бальною шкалою.

Якщо здобувач виявляє бажання займатися науковою роботою то йому додатково до підсумкового рейтингу компетентності з дисципліни можуть бути зараховані *бали наукової роботи*. У разі зарахування додаткових балів за результатами наукової роботи загальний рейтинг компетентності здобувача з навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів¹.

Якщо сумарний рейтинг компетентності здобувача складає менше 60 балів він вважається таким, що має академічну заборгованість.

---

¹Тобто даний рейтинг є додатковим і у разі перевищення 100 бальної шкали зменшується на ту кількість балів які її перевищують. Наприклад, *рейтинг компетентності з навчальної роботи* (аудиторна робота та самостійна робота) – 55 балів, *рейтинг компетентності з підсумкового контролю* (контрольні заходи) – 35 балів, *рейтингові бали за наукову роботу* – 20 балів, сума 55+35+20=110, *загальний рейтинг компетентності здобувача вищої освіти* - 100 балів.

8.3.3. Рейтинг з навчальної роботи здобувача

Відповідно до структури навчального плану навчальна робота складається з *аудиторної роботи* (лекційні, семінарські заняття) і *самостійної роботи*.

Оцінювання компетентності з навчальної роботи здобувача з дисципліни здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5 (табл. 1).

Таблиця 1

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)									Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
									залік	
Мах 60%									Мах 40%	Мах 100%
Тема 1.	Тема 2.	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.	Тема 7.	Тема 8.	Самостійна робота		
5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Важливо пам'ятати, що бали це не число, що отримуються в результаті вимірювань і обчислень, а приписане оціночне судження. Виставляючи бали, науково-педагогічний працівник має їх обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика оцінювання рівня компетентності здобувача

Бал и	Критерій оцінювання компетентності
2 ²	Незадовільний рівень компетентності. У здобувача відсутні знання навчального матеріалу або він відмовляється відповідати на запитання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач має <i>фрагментарні знання</i> , що базуються на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст. Не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
3	Достатній рівень компетентності. Здобувач має <i>базові знання</i> з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (риси, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом

²Здобувачу слід пам'ятати, що отримання зазначеного балу негативно впливає на загальний рейтинг компетентності і може привести до академічної заборгованості.

	навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтовувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.
4	Добрий рівень компетентності. Здобувач має <i>грунтовні знання</i> навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямах впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.
5	Відмінний рівень компетентності. Здобувач має <i>системні знання</i> глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і в міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету, простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених. Даний рівень компетентності передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. При відтворенні знань застосовує евристичний тип мислення.

Рейтинг компетентності з навчальної роботи здобувача з дисципліни, визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу здобувача, отриманого на семінарських та практичних заняттях з урахуванням роботи на лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни та помноженого на коефіцієнт K_1 ($K_1=60:5=12$) з округленням результату до цілого числа.

Середній бал здобувача визначається шляхом додавання усіх балів отриманих на семінарських та практичних заняттях з урахуванням роботи на

лекційних заняттях та самостійної роботи протягом опанування навчальної дисципліни, поділених на кількість відповідей здобувача з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)³. При визначенні середнього балу здобувача необхідною умовою його зарахування є те, що відповідні бали мають бути отриманні здобувачем не менше як на 50% занять з навчальної роботи. У разі не виконання зазначеної умови або коли середньоарифметичний бал здобувача менший 2,5 здобувач вважається таким, що має академічну заборгованість яку зобов'язаний ліквідувати шляхом відпрацювання тем програми навчальної дисципліни з яких не має відповідних балів.

8.3.4. Рейтинг з підсумкового контролю здобувачів

Відповідно до навчального плану підсумковий контроль із навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного приватного права», що забезпечуються кафедрою передбачений у формі заліку (для денної та заочної форм навчання).

Підсумковий контроль із перевірки компетентності з навчальних дисциплін, що забезпечуються кафедрою складається письмово або усно за білетами підсумкового контролю які пропонуються здобувачу. Максимальна кількість балів з підсумкового контролю здобувачів становить 40 балів.

Кількість білетів підсумкового контролю має перевищувати кількість здобувачів у навчальній групі не менше ніж на 5 одиниць. Кількість питань в білеті підсумкового контролю з навчальних дисциплін визначається кафедрою з урахуванням специфіки дисципліни⁴.

Оцінювання компетентності здобувача під час підсумкового контролю здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне питання. Виставляючи рівень компетентності, науково-педагогічний працівник має його обґрунтувати, керуючись логікою та існуючими критеріями (табл. 2).

Рейтинг компетентності з підсумкового контролю здобувача визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу здобувача отриманого за кожне питання білету підсумкового контролю помножене на коефіцієнт K_2 ($K_2=40:5=8$) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал здобувача з підсумкового контролю визначається шляхом додавання усіх балів отриманих за кожне питання білету

³Наприклад, з дисципліни навчальним планом передбачено 5 семінарських та практичних занять. Для того щоб не мати академічної заборгованості здобувач має відповідати більше ніж на 50% занять тобто на 3 парах. Отже, виконуючи зазначену вимогу він працював на першому занятті і отримав 3 бали, на другому занятті він не підготувався і отримав 2 бали (які в подальшому пересклав на 4), на третьому занятті здобувач був відсутній з поважної причини, отримав «Н», яку в подальшому пересклав на 3 бали, на останньому – 4 бали. Середньоарифметичний бал складає загальна сума балів поділена на кількість оцінок $(3+2+4+3+4):5=3,2$. Відповідно рейтинг компетентності з навчальної роботи здобувача буде $3,2 \times 12 = 38,4 \approx 38$.

⁴Наприклад, два теоретичних питання, одне практичне, одне питання з переліку питань що виноситься на самостійну роботу.

підсумкового контролю поділених на кількість питань білету з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5)⁵.

8.3.5. Рейтинг наукової роботи здобувача

За результатами семестрової наукової роботи здобувача його рейтинг компетентності з дисципліни може бути підвищений з урахуванням рівнів результативності такої роботи.

Рейтингові бали за наукову роботу здобувачів нараховуються з урахуванням рівнів результативності цієї роботи. Відповідні значення рівнів та додаткові бали визначаються згідно з таблицею (табл. 3).

Таблиця 3

Характеристика оцінювання рівня творчих досягнень здобувача

Результати творчої роботи здобувача	Рівень результативності та додаткові бали
Стаття у факультетському (інститутському) збірнику, призове місце на конкурсі наукових робіт здобувачів (здобувачів, студентів) факультету (інституту), приз за експонат на виставці здобувачських (студентських) робіт, доповідь на факультетській (інститутській) науковій конференції та ін.	I рівень, факультетський (інститутський) – 5 балів
Ті ж досягнення на заходах академічного рівня, прийняття до розгляду заявки на патент та ін.	II рівень, академічний – 10 балів
Ті ж досягнення на заходах міжвузівського рівня чи МОН, МВС декілька досягнень II рівня, участь у республіканських виставках, національних олімпіадах, отримання державного патенту, заявка на закордонне патентування.	III рівень, міністерський, міжвузівський – 15 балів
Статті в міжнародних збірниках та журналах, доповіді на міжнародних конференціях і семінарах, участь у міжнародних олімпіадах, конкурсах та виставках, отримання закордонного патенту.	IV рівень, міжнародний – 20 балів

⁵Наприклад, здобувач відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів, за четверте 2 бали. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5+2)\div 4)\times 8 = 28$. Або інший приклад, здобувач відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 3 бали, за друге 4 бали, за третє 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((3+4+5)\div 3)\times 8 = 32$. Або ще приклад, здобувач відповідаючи на білет підсумкового контролю за перше питання отримав 4 бали, за друге 5 балів. Відповідно його загальний рейтинг з підсумкового контролю за результатами складання екзамену буде $((4+5)\div 2)\times 8 = 36$.

8.3.6. Фіксація результатів компетентності здобувача

Для занесення результатів компетентності здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача та ECTS оцінками (табл. 4).

Таблиця 4

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанцій

9.1. Під час проведення занять в очному (offline) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери, планшети, інтерактивна дошка.

9.2. Під час проведення занять в змішаний (blended) режимі використовуються наступні засоби програмного забезпечення:

доступ до дистанційних навчальних курсів дисциплін на офіційному вебпорталі НАВС через мережу Інтернет.

9.3 Під час проведення занять без очної складової в дистанційному режимі (on-line) за вибором викладача використовується:

програмне забезпечення через мережу Інтернет.

10. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Перелік контрольних питань формується відповідно до структури програми навчальної дисципліни і містить наступні питання:

1. Міжнародне приватне право як наукова доктрина: актуальні проблеми теорії та практики.
2. Основні наукові доктрини виникнення та розвитку міжнародного приватного права: поняття, види та загальна інтерпретація.
3. Генезис наукових доктрин міжнародного приватного права в стародавньому світі.
4. Генезис та актуальні проблеми сучасного стану розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права в правовій системі держав континентального права.
5. Генезис та актуальні проблеми сучасного стану розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права в державах англо-саксонської правової системи.
6. Генезис та актуальні проблеми сучасного стану розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права в Україні.
7. Актуальні проблеми основних новітніх тенденцій розвитку наукових доктрин міжнародного приватного права.
8. Генезис уніфікації норм міжнародного приватного права.
9. Основні концепції уніфікації норм міжнародного приватного права
10. Вплив фрагментації на уніфікацію норм міжнародного приватного права.
11. Основні методи уніфікації норм міжнародного приватного права
12. Основні інструменти уніфікації норм міжнародного приватного права
13. Актуальні проблеми застосування міжнародної та національної судової практики з метою уніфікації норм міжнародного приватного права.
14. Актуальні проблеми впливу норм міжнародного приватного права на уніфікацію законодавства держав континентальної системи права.
15. Актуальні проблеми впливу норм міжнародного приватного права на уніфікацію законодавства держав англо-саксонської системи права.
16. Актуальні проблеми впливу норм міжнародного приватного права на уніфікацію законодавства України.
17. Основні процесуальні права та обов'язки іноземних осіб в Україні.
18. Основні процесуальні права та обов'язки громадян України за кордоном.
19. Процесуальні особливості підсудності судам України цивільних справ з іноземним елементом.
20. Зміст та форма судового доручення про надання правової допомоги.
21. Порядок звернення суду України із судовим дорученням про надання правової допомоги до іноземного національного суду.
22. Актуальні проблеми особливостей виконання в Україні судових доручень національних іноземних судів різних держав.

23. Актуальні проблеми особливостей виконання судових доручень України в національних іноземних судах різних держав.

24. Актуальні проблеми особливостей виконання судових доручень закордонними дипломатичними установами України.

25. Загальні умови та поняття визнання рішення національного іноземного суду у цивільних справах, що не підлягають примусовому виконанню.

26. Основні види визнання судових рішень національного іноземного суду у цивільних справах в Україні.

27. Порядок подання клопотання про визнання рішень іноземного національного суду, що не підлягають примусовому виконанню в Україні.

28. Порядок розгляду клопотання про визнання рішень іноземного національного суду, що не підлягають примусовому виконанню в Україні.

29. Судова практика про визнання рішень іноземного національного суду, що не підлягають примусовому виконанню в Україні.

30. Умови визнання та виконання рішень іноземного національного суду, що підлягають примусовому виконанню в Україні.

31. Терміни та порядок пред'явлення рішень іноземного суду, що підлягають примусовому виконанню в Україні.

32. Судові установи України, що розглядають справи про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду, що підлягають примусовому виконанню.

33. Порядок подання клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.

34. Вимоги до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.

35. Документи, що додаються до клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.

36. Порядок розгляду клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.

37. Підстави відмови у задоволенні клопотання про надання дозволу на примусове виконання рішень іноземного суду в Україні.

38. Порядок оскарження ухвали суду.

39. Звернення до примусового виконання рішень іноземного суду в Україні.

40. Актуальні основні проблеми в сфері застосування міжнародних судових рішень в національних правопорядках різних держав: загальна інтерпретація.

41. Поняття та особливості основних зобов'язань держав щодо застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ.

42. Актуальні проблеми практики застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ в окремих державах системи континентального права.

43. Актуальні проблеми практики застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ в окремих державах системи англо-саксонського права.

44. Актуальні проблеми практики застосування рішень міжнародних судових установ з цивільних справ в Україні.

45. Актуальні проблеми дефініції понять конфлікту та спору інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.

46. Актуальні проблеми розмежування та взаємозв'язку понять конфлікту та спору інтелектуальної власності в міжнародному приватному праві.

47. Актуальні проблеми дефініції поняття альтернативних способів врегулювання конфліктів та спорів інтелектуальної власності у сфері міжнародного приватного права

48. Актуальні проблеми основних видів альтернативних способів врегулювання конфліктів та спорів інтелектуальної власності у сфері міжнародного приватного права на прикладі держав англо-саксонської системи права.

49. Актуальні проблеми основних видів альтернативних способів врегулювання конфліктів та спорів інтелектуальної власності у сфері міжнародного приватного права на прикладі держав континентальної системи права.

50. Новітні тенденції появи та розвитку сучасних видів альтернативних способів врегулювання конфліктів та спорів інтелектуальної власності у сфері міжнародного приватного права

51. Генезис інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.

52. Актуальні проблеми дефініції поняття та основних характеристик інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві.

53. Актуальні проблеми застосування колізійних норм при відшкодуванні моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві

54. Актуальні проблеми застосування матеріально-правових норм при відшкодуванні моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві

55. Основні сучасні тенденції розвитку колізійного та матеріально-правового регулювання інституту відшкодування моральної (немайнової) шкоди в міжнародному приватному праві

56. Актуальні проблеми основних механізмів відшкодування моральної (немайнової) шкоди в договірних зобов'язаннях міжнародних приватно-правових відносин.

57. Актуальні проблеми основних механізмів відшкодування моральної (немайнової) шкоди в позадоговірних зобов'язаннях міжнародних приватно-правових відносин.

58. Формування та розвиток системи джерел електронних доказів в міжнародному приватному праві.

59. Розвиток наукової доктрини про роль інформаційних технологій у міжнародному цивільному процесі: методологічні основи.

60. Актуальні проблеми дефініції поняття системи та види елементів системи електронних доказів в міжнародному приватному праві.

61. Актуальні проблеми використання електронних доказів в міжнародному приватному судочинстві на прикладі держав континентальної системи права.

62. Актуальні проблеми використання електронних доказів в міжнародному приватному судочинстві на прикладі держав англо-саксонської системи права.

63. Актуальні проблеми використання електронних доказів в міжнародному приватному судочинстві за участю України.

64. Основні актуальні ризики запровадження електронного судочинства в сучасний період.

Рекомендована література

Основна література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 13.08.2024).
2. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 09.09.1886 р.: Закон України «Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів (Паризького акта від 24 липня 1971 року, зміненого 2 жовтня 1979 року)» від 31.05.1995 р. № 189/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 21. Ст. 155. (дата звернення: 13.08.2024).
3. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978 р.: Закон України «Про приєднання України до Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів » від 17.09.1992 р. № 2608-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 41. Ст. 601. (дата звернення: 13.08.2024).
4. Всесвітня конвенція з авторського права від 06.09.1952 р.: Постанова Верховної Ради України «Про участь України у Всесвітній конвенції про авторське право 1952 року» від 23.12.1993 р. № 3794-ХІІ. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 70 (дата звернення: 13.08.2024).
5. Договір про закони щодо товарних знаків від 27.10.1994 р.: Закон України «Про ратифікацію Договору про закони щодо товарних знаків» від 13.10.1995 р. № 380/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 37. Ст. 281. (дата звернення: 13.08.2024).
6. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж від 21.04.1961 р. : Указ Президії Верховної Ради УРСР «Про ратифікацію Європейської конвенції про зовнішньоторговельний арбітраж» від 25.01.1963 № 171а-06. Відомості Верховної Ради. 1963. № 8. Ст. 171 (дата звернення: 13.08.2024).
7. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03 травня 1996 р.: Закон України «Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої)» від 14.09.2006 р. № № 137-V. Відомості Верховної Ради. 2006. № 43. Ст. 418 (дата звернення: 13.08.2024).
8. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Офіційний вісник України. 2008. № 93. С. 89. Ст. 3103 (дата звернення: 13.08.2024).
9. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14> (дата звернення: 13.08.2024).

10. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 13.08.2024).
11. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 13.08.2024).
12. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 13.08.2024).
13. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15> (дата звернення: 13.08.2024).
14. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12> (дата звернення: 13.08.2024).
15. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення: 13.08.2024).
16. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення: 13.08.2024).
17. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17> (дата звернення: 13.08.2024).
18. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 р. № 1543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1543-12> (дата звернення: 13.08.2024).
19. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 13.08.2024).
20. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 13.08.2024).
21. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про міжнародні змішані перевезення вантажів від 24.05.1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_189 (дата звернення: 13.08.2024).
22. Конвенція МОП про припинення трудових відносин з ініціативи роботодавця від 22 червня 1982 р. № 158. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_005 (дата звернення: 13.08.2024).
23. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003 (дата звернення: 13.08.2024).
24. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів документ від 14 червня 1974 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_002 (дата звернення: 13.08.2024).

25. Конвенція ООН про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10 червня 1958 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070 (дата звернення: 13.08.2024).

26. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах, принята на Гаазькій конференції з міжнародного приватного права 15 листопада 1965 р.: Закон України «Про приєднання України до Конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах» від 19.10.2000 р. № 2052-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_890 (дата звернення: 13.08.2024).

27. Конвенція ООН про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19 травня 1956 р.: Закон України «Про приєднання України до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів» від 01.08.2006 р. № 57-V. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234 (дата звернення: 13.08.2024).

28. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14 липня 1967 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_169 (дата звернення: 13.08.2024).

29. Конвенція про колізії законів, які стосуються форми заповітів від 05 жовтня 1961 р.: Закон України «Про приєднання України до Конвенції про колізії законів, які стосуються форми заповітів» від 17.12.2009 р. № 1772-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_424 (дата звернення: 13.08.2024).

30. Конвенція ООН про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами від 29 березня 1972 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126 (дата звернення: 13.08.2024).

31. Конвенція про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах від 18 березня 1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_922 (дата звернення: 13.08.2024).

32. Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009 (дата звернення: 13.08.2024).

33. Конвенція про стягнення аліментів за кордоном від 20 червня 1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_425 (дата звернення: 13.08.2024).

34. Конвенція про транснаціональні корпорації від 6 березня 1998 р.: Закон України «Про ратифікацію Конвенції про транснаціональні корпорації» від 06.01.2004 р. № 921-XIV https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_193 (дата звернення: 13.08.2024).

35. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999 р.: Закон України «Про приєднання України до Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень» від 17.12.2008 р. № 685-VI. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_594 (дата звернення: 13.08.2024).

36. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів від 5 жовтня 1961 р.: Закон України «Про приєднання України до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів» від 10.01.2002 р. № 2933-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_082 (дата звернення: 13.08.2024).

37. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134 (дата звернення: 13.08.2024).

38. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342 (дата звернення: 13.08.2024).

39. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 13.08.2024).

40. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р.: Закон України «Про приєднання України до Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків» від 01.06.2000 р. № 1762-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066 (дата звернення: 13.08.2024).

41. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123 (дата звернення: 13.08.2024).

42. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> (дата звернення: 13.08.2024).

43. Порядок продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2012 р. № 150. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/150-2012-%D0%BF> (дата звернення: 13.08.2024).

44. Протокол до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_018 (дата звернення: 13.08.2024).

45. Сімейний кодекс України: Закон України від 10 січня 2002 року № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 13.08.2024).

46. Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію від 24 березня 1971 р.: Закон України «Про приєднання України до Страсбурзької угоди про Міжнародну патентну класифікацію» від 17.12.2008 р. № 683-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/999_001 (дата звернення: 13.08.2024).

47. Угода про підтримку і розвиток малого підприємництва в державах-учасниках СНД від 17.01.1997 р.: Закон України «Про ратифікацію Угоди про підтримку і розвиток малого підприємництва в державах -

учасницях СНД» від 08.04.1999 р. № 582-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_046 (дата звернення: 13.08.2024).

48. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності від 20 березня 1992 р.: Постанова Верховної Ради України «Про ратифікацію Угоди про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності» від 19.12.1992 р. № 2889-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_076 (дата звернення: 13.08.2024).

49. Угода про співробітництво в області інвестиційної діяльності в рамках СНД від 24.12.1993 р.. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_144 (дата звернення: 13.08.2024).

50. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 13.08.2024).

51. Гончаренко О. М. Міжнародне приватне право: навч. посіб. К.: КНТЕУ, 2015. 391 с.

52. Гончаренко О. М. Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 203 с.

53. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Міжнародне приватне право: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 632 с.

54. Котуха О. С., Чабан О. М. Міжнародне приватне право: навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 199 с.

55. Міжнародне приватне право: навч. посіб. / Бичкова С. С., Іванов Ю. Ф., Чурпіта Г. В. та ін.; За ред. Ю. Ф. Іванова. К.: Алерта, 2018. 390 с

56. Міжнародне приватне право: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. [Бігун В. А., Білоусов Є. М., Жуков І. М. та ін.] ; за ред. В. П. Жушман, І. А. Шуміло. Х.: Право, 2015. 320 с.

57. Міжнародне приватне право: підруч. / [Довгерт А. С. та ін.] ; за ред. А. С. Довгерта, В. І. Кисіля. К. : Правова єдність : Алерта, 2014. 399 с.

58. Міжнародний комерційний арбітраж: навч. посіб. / [За ред. У. Гелльманна, В. М. Коссака. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. 203 с.

59. Фединяк Г. С., Фединяк Л. С. Міжнародне приватне право: підруч. К. : Алерта, 2017. 504 с.

Додаткова література:

60. Беляева А. Свобода вибору: форми та оформлення зовнішньоекономічного контракту Підприємництво, господарство і право. 2015. № 7. С. 33–36.

61. Берестова І. Інститут безпідставного збагачення в країнах континентальної Європи: порівняльно-правовий аналіз. Право України. 2015. № 11. С 151–154.

62. Бєлогубова О. О. Правове регулювання праці моряків у міжнародному приватному праві. Одеса : Гельветика, 2017. 175 с.

63. Виговський О. І. Колізійні питання обігу боргових цінних паперів у міжнародному приватному праві. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. № 8–9. С. 81–86.
64. Вісьтак М. Співвідношення норм національного і міжнародного трудового права. Підприємництво, господарство і право. 2015. № 9. С. 47–51.
65. Грамацький Е. М. Принципи міжнародного приватного права: загальні положення Часопис Київського університету права. 2019. № 1. С. 116–120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2019_1_25
66. Грамацький Е. М. Судова та арбітражна практика як джерело міжнародного приватного права: загальні положення/ Часопис Київського університету права. 2019. № 2. С. 121–126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2019_2_23
67. Гриняк А. Б., Проценко В. В. Звичай як джерело регулювання договірних відносин. Приватне право і підприємництво 2015. Вип. 14. С. 98–102.
68. Діковська І. А. Міжнародні комерційні контракти: колізійне та матеріально-правове регулювання: навч. посіб. К.: Алерта, 2016. 322 с.
69. Довгерт А. С., Короткий Т. Р., Хендель Н. В. Міжнародне приватне право: закордонні наукові дослідження. О.: Фенікс, 2016. 383 с.
70. Довгерт А.С., Короткий Т.Р., Хендель Н.В., Виговський О.І., Пономарьов В.В. Міжнародне приватне право: наукові дослідження в країнах common law. Фенікс. 2017. 132 с.
71. Довгерт А. С. Сучасні інструменти зближення національних доктрин міжнародного приватного права. Право України. 2018. № 1. С. 280–284.
72. Камишанський М. М. Компенсація та реституція: обрання адекватної форми відшкодування шкоди за міжнародне правопорушення. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 24. С. 140–145.
73. Коваленко І. Поняття та види арбітрабельності в теорії міжнародного комерційного арбітражу. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 1. С. 29–33.
74. Коч О. В. Особливості взаємодії права Європейського Союзу та міжнародного комерційного арбітражу. Правова держава. 2017. № 25. С. 236–242.
75. Корнєєв Ю. В., Коваль І. О. Особливості правового регулювання спадкових відносин в міжнародному приватному праві. Альманах права. 2019. Вип. 10. С. 308–312. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ap_2019_10_60
76. Кравцов С. О. Міжнародний комерційний арбітраж та національні суди : [моногр.] / С. О. Кравцов. Х. : Право, 2014. 230 с.
77. Латинський М. Е. Публічний порядок як комплексна категорія в сучасному міжнародному приватному праві. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2018. № 4. С. 24–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2018_4_6

78. Логвиненко А. В. До питання щодо правосуб'єктності та міжнародно-правового регулювання функціонування ТНК. Правові системи. 2017. № 1, 2. С. 118–130.
79. Мазуренко В. В. Погляди П. Є. Казанського на міжнародне приватне право Часопис Київського університету права. 2018. № 2. С. 321-326. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2018_2_66
80. Малеева Ю. Шлюб з іноземцем: особливості укладення та розірвання. Юридична практика. 2015. № 50. URL: <http://www.yurpractika.com/>
81. Мануїлова К. В. Міжнародна уніфікація норм про цивільну відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки. Одеса : Гельветика, 2017. 191 с.
82. Михайлів М. Правові наслідки недотримання форми арбітражної угоди. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 9. С. 218–222.
83. Мирошніченко В.О. Міжнародне приватне право у схемах і визначеннях: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2018. – 150 с.
84. Назарова І. В. Принцип добросовісності в міжнародному публічному і міжнародному приватному праві Часопис Київського університету права. 2018. № 2. С. 326-332. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2018_2_67
85. Нігруца А. В. Відповідальність авіаперевізника в міжнародному приватному праві. Правові системи. 2017. № 1, 2. С. 130–145.
86. Новосельцев І. Транскордонна неспроможність у міжнародному приватному праві: монографія К. : Арт Економі, 2013. 208 с.
87. Покачалова А. Принцип найбільш тісного зв'язку у сфері регулювання забезпечення зобов'язань. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. С. 304–309.
88. Притика Ю. Арбітраж у Франції: історія та сучасність. Підприємство, господарство і право. 2015. № 9. С. 47–50.
89. Проценко І. М. Принципи вибору права в міжнародних комерційних договорах як новий спосіб уніфікації у сфері міжнародного приватного права. Правова держава. 2018. Вип. 29. С. 306-313.
90. Радченко Л. Шлюбний договір в іноземних правопорядках: окремі засади правового регулювання. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 9. С. 38–41.
91. Ребкало М. М. Періодизація процесу формування українського морського законодавства в умовах приведення його до стандартів міжнародного морського права. Актуальні проблеми правознавства. 2019. Вип. 3. С. 59-64. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2019_3_12
92. Степанюк А. Взаємність у міжнародному приватному праві. Підприємництво, господарство і право. 2015. №7. С. 18–21.
93. Стрілько В. Ю. Підстави та межі застосування нотаріусом норм іноземного права. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. Т. 2. № 1. С. 69–72.

94. Цірат К. Г. Форма угоди про вибір права в зовнішньоекономічних договорах у законодавстві з міжнародного приватного права. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 24. С. 145–150.

95. Чабан О. М. Форми права, що регулюють приватні міжнародні відносини. Наше право. 2015. № 6. С. 176–181.

96. Чубарєв В. Л. Міжнародне приватне право: навч. посіб.. К. : Атіка, 2015. 608 с.

97. Юніна М. Роль особистого закону та національності у визначенні правоздатності юридичних осіб у міжнародному приватному праві. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. № 2. С. 147-150.

98. Юрченко С. М., Алексеєва Д. С. Договірні зобов'язання у міжнародному приватному праві. Правові системи. 2017. № 1, 2. С. 146–155.

99. Яновицька А. В. Договір міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Івано-Франківськ, 2017. 19 с.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України
2. <http://rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України
3. <http://www.president.gov.ua/> - Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
5. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
6. <http://court.gov.ua/> - Судова влада України
7. <https://unba.org.ua/> - Національна асоціація адвокатів України
8. <http://npu.in.ua/> – Нотаріальна палата України
9. <http://old.minjust.gov.ua/section/286> – Єдині та державні реєстри в сфері нотаріату
10. <http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний суд України
11. https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/ - інформаційний сервер Верховного Суду
12. <http://reustr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
13. <http://court.gov.ua/sudy/> - Судова влада України
14. <https://hcj.gov.ua/> - Вища рада правосуддя
15. <http://nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
16. <https://www.lawportal.com.ua/> - Юридичний портал України
17. <http://www.nbuv.gov.ua/nyub/journals.html>. - Наукова юридична періодика України
18. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html - Юридичні інформаційні ресурси

19. <https://geneva.mfa.gov.ua/ua/ukraine-io/wto/about> - Постійне представництво України при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві

A handwritten signature in black ink, appearing to be a stylized name or set of initials, located to the right of the text.